

ПРАВОВИЙ БЮЛЕТЕНЬ ДАНСЬКОЇ РАДИ: Випуск 48 Січень 2020

1. Парламент Прийняв Закон Про Безкоштовне Харчування для Дітей ВПО

16 січня 2020 року Парламент прийняв Закон [№ 474-IX](#), що набирає чинності 20 травня 2020 року і надає дітям з числа внутрішньо-переміщених осіб¹ (ВПО) право на безкоштовне харчування. До прийняття цього закону таке право вже було передбачене для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з малозабезпечених сімей та дітей з інвалідністю.

Право на безкоштовне харчування включає:

- забезпечення батьків дитини дитячим харчуванням до досягнення дитиною 3 років;
- надання безкоштовного харчування у школах та професійно-технічних навчальних закладах, у тому числі приватних.

Фінансування безкоштовного харчування забезпечується місцевою владою, яка також визначає граничну вартість денної норми харчування. У 2019 така норма на одного учня (ученицю) 1-4 класів становила: у [Черкасах](#) – 10 грн., у [Бердянську](#) – 10,2 грн., у [Харкові](#) – 14 грн., у [Житомирі](#) – 18,3 грн., у [Дніпрі](#) – 19 грн.

Незважаючи на те, що Закон був прийнятий з метою підтримати родини переселенців, його прийняття може викликати і суттєві негативні наслідки.

Можливі негативні наслідки:

- **Укорінення «ВПО-ідентичності»:** Відповідно до Керівних принципів з питань внутрішнього переміщення, реєстрація факту внутрішнього переміщення покликана лише відображати специфічні життєві обставини переселенця(ки), зберігаючи при цьому спектр прав і обов'язків особи, який існував до переселення.² Тобто, факт внутрішнього переміщення особи не має викликати набуття нею специфічного «статусу ВПО». З огляду на це, дії держави, направлені на формування у переміщених осіб правового статусу, відмінного від статусу інших громадян України, суперечать духу Керівних принципів. Окрім міркувань поваги до людської гідності, зміцнення «ВПО-ідентичності» у довгостроковій перспективі перешкоджає інтеграції переселенців у нових громадах. Це особливо актуально для дітей, становлення яких істотною мірою відбувається під впливом однолітків, у т.ч. в школі.
- **Сприяння стигматизації переселенців:** Світовий досвід свідчить про те, що презумування підвищеної незахищеності особи лише на підставі факту її попереднього внутрішнього переміщення може призводити до соціальної ізоляції та стигматизації переселенців як соціальної групи. Державна допомога має надаватись соціально-вразливим особам – але не тому, що вони є переселенцями, а через їх соціальну

¹ Дитина має право на отримання посвідчення ВПО і тому вважається ВПО, якщо принаймні один з батьків є ВПО – навіть якщо дитина народилася вже після переміщення.

² [Визначення ВПО у розробці політиці: хто такі ВПО та які їх особливі потреби?](#) ", Глобальний кластер захисту, УВКБ ООН, IDMC, NRC у партнерстві з ЕЧО.

вразливість: малозабезпеченість, безробіття, інвалідність та ін. Новий закон надає безоплатне харчування саме дітям-ВПО, але при цьому відсутній будь-який об'єктивний критерій такої вибірки. Вбачається ймовірним, що викладення такої «презумпції незабезпеченості» ВПО у законі сприятиме зміцню негативних стереотипів у суспільстві щодо економічної несамостійності переселенців та їх «обтяжливості» для громади.

- **Нерелевантність:** Ще до прийняття розглянутого закону національне законодавство передбачало можливість забезпечення безкоштовною їжею дітей, які потребують додаткового соціального захисту. Тобто, діти-ВПО, які дійсно потребують такого харчування, і раніше могли його отримати, з огляду на що доцільність прийняття закону може піддаватись сумніву. У той же час, конструктивною альтернативою було б збільшення субсидій з центрального бюджету для населених пунктів з підвищеною концентрацією ВПО.

2. Кабінет Міністрів Запустив Нову Програму Надання Пільгових Кредитів Для Мікро- та Малоого Бізнесу

Контекст: Мікро- та малий бізнес в Україні існує в умовах високої конкуренції з великим бізнесом. Вимоги законодавства зумовлюють суттєве для такого бізнесу адміністративне навантаження. Через ці та інші причини, мікро- і малий бізнес в Україні потребує державної підтримки. Це особливо актуально щодо постраждалих від конфлікту територій Луганської і Донецької областей, де стан та умови інфраструктури і ринку є додатковим викликом для підприємців.

Розглянуті зміни: 24 січня 2020 року Кабінет Міністрів прийняв постанови [№ 28](#) і [№ 29](#), які регламентують нову урядову програму пільгового кредитування мікро- та малого бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%».

Умови Програми:

Процентна ставка	5% річних	7% річних	9% річних
Максимальний розмір кредиту	1.5 млн. грн. ³		
Максимальний строк видачі кредиту	5 років		
Максимальний допустимий річний дохід	До 25 млн. грн.	Від 25 млн. до 50 млн. грн.	
Внесок отримувача кредиту	Не менше 30%		Не менше 20%
Додаткові умови	Створення 2 робочих місць протягом першого кварталу	Зменшення річної процентної ставки на 0.5% за кожне створене робоче місце (але не менше 5% річних).	

³ У той же час загальна державна підтримка заявника за останні три роки не може перевищувати 200 000 EUR.

Вимоги до учасників:

- Заявник зареєстрований як фізична особа-підприємець або як юридична особа;
- Підприємець і кінцеві вигодонабувачі є резидентами України;
- У середньому працевлаштовано не більше 50 осіб;
- Річний дохід не перевищує 50 млн. грн.;
- Кредит надається в інвестиційних цілях (придбання/модернізація потужностей виробництва, будівництво чи реконструкція виробничих приміщень та ін.);
- Прибутковість підприємства протягом останніх 4 кварталів (для діючих підприємств) або наявність обґрунтованого бізнес-плану (для новостворених підприємств);
- Відповідність особи вимогам Програми оцінюється допущеними до участі у Програмі банками.⁴

До участі не допускаються особи:

- Які є кредитними або страховими організаціями, інвестиційними або пенсійними фондами, учасниками ринку цінних паперів, ломбардами;
- Виробляють / реалізують алкоголь, тютюнові вироби, зброю, а також займаються обміном валют;
- Знаходяться в процесі банкрутства;
- Знаходяться в стадії припинення юридичної особи / ФОП;
- Мають заборгованість перед бюджетом, пенсійним або страховим фондом;
- Вже отримують державну допомогу.

Адміністрування Програми та очікувані результати:

- Програма діє з 1 лютого 2020 року, адмініструється Фондом розвитку підприємництва і розрахована на 5 років;
- Очікувані результати:
  - За перший рік роботи: надано більше 50,000 кредитів; створено до 90,000 робочих місць; у сферу малого бізнесу залучено біля 2 млрд. грн. внутрішніх інвестицій;
  - За 5 років: сума виданих кредитів досягне 30 млрд. грн.

3. Президент Підписав Закон Про Доступ до Послуг Документації Для Жителів Територій Проведення «АТО»/ООС

Контекст: У загальному порядку, для отримання документів, які засвідчують особу, та деяких інших документів, особа має звернутися до однієї з державних установ за місцем реєстрації свого проживання.⁵ У зв'язку з обмеженим доступом до адміністративних послуг на постраждалих від конфлікту територіях України, були встановлені винятки для переселенців та осіб, які проживають на непідконтрольних Україні територіях Луганської і Донецької областей. Переселенці можуть звернутися до Державної міграційної служби за місцем реєстрації ВПО, в той час як проживаючі на непідконтрольній території особи можуть звернутися до будь-якого відділення ДМС на підконтрольній частині відповідної області.⁶ У той же час, проблеми з

⁴ Кредити надаються через банк, обраний заявником за умови задоволення певних справедливих вимог.

⁵ Принаймні, піл час першого застосування.

⁶ Наприклад, особа, яка проживає в Донецьку, може звернутися в будь-яке відділення Державної міграційної служби в Донецькій області.

доступом до послуг документації мають також і особи, які проживають на території проведення «АТО»/ООС⁷ – однак, для них винятку із загального територіального правила (звернення за місцем реєстрації проживання) зроблено не було. При зверненні до сусідніх відділень ДМС такі особи часто отримували відмови з огляду на порушення загального правила територіальності.

Зміни, що розглядаються: 26 січня 2020 року Президент підписав закон [№ 371-IX](#). Цей закон стосується видачі документів, які засвідчують особу, для проживаючих на території проведення «АТО»/ООС осіб, а також колишніх жителів цих територій, які перемістилися з них після початку проведення «АТО».

Положення Закону:

- Особи, які проживають на території проведення «АТО»/ООС, можуть звернутися за оформленням документів до будь-якого відділення Міграційної служби у Луганській чи Донецькій області;
- Особи, які проживали на території проведення «АТО»/ООС, і покинули її після початку проведення «АТО», можуть звернутися за оформленням документів до відділення ДМС за місцем свого фактичного проживання.

4. Кабінет Міністрів Згорнув Правосповідницький Проєкт «Маю Право!»

Контекст: У вересні 2017 року Кабінет Міністрів [запустив](#) проєкт «Маю право!», спрямований на підвищення обізнаності населення про свої права та способу їх захисту. Управління проєктом покладалося на Міністерство юстиції та здійснювалося у співпраці з системою центрів надання безоплатної правової допомоги за підтримки донорів. Станом на січень 2020 року, у рамках проєкту було проведено 17 інформаційних кампаній, у тому числі «Стоп насильство», «Стоп булінг», «Захист прав громадян України в Криму», «Маю право голосувати», «Права захисників», «Право на землю » та інші. Введений спочатку на 2 роки, у серпні 2019 проєкт був продовжений до 2022 року.

Розглянуті зміни: 15 січня 2020 року Кабінет Міністрів видав розпорядження [№ 28-р](#) про припинення проєкту «Маю право!» – без зазначення причин прийняття такого розпорядження. У той же час, представники Міністерства юстиції повідомляють, що робота з підвищення рівня правової обізнаності населення триватиме через центри надання безоплатної правової допомоги.

5. Президент Підписав Закон Про Надання Статусу Учасника Бойових Дій Добровольцям АТО

23 грудня 2019 року Президент підписав Закон [№ 329-IX](#). Закон встановлює можливість надання статусу учасника бойових дій особам, які брали участь в «АТО» до 24 лютого 2018 року у рамках добровільних формувань, які не були частиною Збройних Сил України. При

⁷ Операція об'єднаних сил - правовий режим, який прийшов на зміну "АТО" у квітні 2018 р. – його було запроваджено для посилення правових передумов для урядових військових операцій на Сході України та підвищення ролі Збройних Сил при зменшенні ваги Служби державної безпеки в операції. Для отримання додаткової інформації про ОСС, зверніться до випуску Правового бюлетеня ДРБ-ДГР 25: квітень 2018 року, розділ 2.

цьому, особа повинна була провести у зоні проведення «АТО» не менше 30 днів в якості добровольця. Заяви про надання такого статусу будуть розглядатися спеціальною адміністративною комісією, створення якої покладається на Міністерство у справах ветеранів.

Статус учасника бойових дій передбачає ряд соціальних пільг, включаючи зниження вартості комунальних послуг на 75%, знижений пенсійний вік, безкоштовну реабілітацію та деякі інші пільги.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства і не обов'язково відображають позицію ДРБ–ДГР.

Цей документ охоплює питання діяльності з надання гуманітарної допомоги, яка здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди, викладені у цьому документі, жодним чином не можуть розглядатися як офіційна позиція Європейського Союзу. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яку він містить.

Цей правовий інформаційний бюлетень створений завдяки щедрій підтримці американського народу, що здійснює Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). За його зміст несе відповідальність Данська Рада у справах біженців. Бюлетень не обов'язково відображає позицію Агентства США з міжнародного розвитку та Уряду Сполучених Штатів.

Цей документ був створений за підтримки Сполученого Королівства, однак викладені у ньому погляди не обов'язково відображають офіційну позицію Сполученого Королівства.